

Frá fundinum millum politikarar og studentaskúlanæmingar í Suðuroynni, har umboð úr fyra flokkunum, Vilhelm Johannesen úr Javnaðarflokkinum, Helena Dam á Neystabø úr Sjálfstýrisflokkunum, Heini O. Heinesen úr Tjóðveldisflokkunum Bjørn á Heygum úr Sambandsflokkunum umrøddu spurningar um Føroyar og olju. Vit prenta í dag svarini hjá Heina O. Heinesen uppá tveir av spurningunum. Men vit fara í einum av komandi bløðunum eisini at viðgera tað hini umboðini søgdu og annars hvat kom burtur úr orðaskiftinum. Mynd Jens K. Vang

Føroyar og oljan

Í farnu viku skipaðu studentaskúlanæmingar úr Suðuroy fyrri fundi saman við umboðum fyri fyra politiskar flokkar. Spurningarnir settir vórðu eru:

ligu støðu Føroya? (Hvønn politikk skulu vit reka í hesum sambandi - hvat meinar Tjóðveldisflokkurin?).

Tey fyra umboðini vóru, Vilhelm Johannesen, Bjørn á Heygum, Helena Dam á Neystabø og Heini Heinesen, sum hefur heitt á blaðið at fáa prentað sitt svar:

»Eg fari at taka tann seinna spurningin fyrst - um ríkisrættarlugu støðu Føroya í samband við eina møguliga

oljuvinnu.

Tað kann gerast ein stórir spurningur, um vit kunnu fola okkum trygg í tí, at tað verða vit føroyingar, sum koma at fáa allan tann pening, sum ein møgulig oljuvinna kastar av sær. Her meini eg við tað avgjald, sum landskassin skuldi fingið, eini 25%.

Um vit taka Hetland sum dømi, skuldi føroyska undirgrundin kunna givið einar 800 til 1.000 miljardir krónur í dagsins prísi. Hetta svarar til 250 miljardir í av-

gjaldi til landskassin (statskassan), um Føroyar vóru ein suverenur statur. Hetta er tað sama sum inntøka landskassans í 100 ár.

Men Føroyar eru ikki ein suverenur statur. Sambært donsku grundlógini eru Føroyar ein partur av danska ríkinum.

Tá ið sagt verður, at vit hava yvirtikið umsitingina av møguligum ráevnum í undirgrundini, vil tað siga, at vit kunnu lóggeva á økinum. Men tað stendur ógastadrið skrivað, hvussu møguligur oljupeningur skal bitast millum ríkispartar.

Veruleikin er tann, at vit hava fingið loyvi at umsita ráevnini í føroysku undirgrundini vegna danska kongaríkið, sum Føroyar eru ein partur av, sambært altjóða rætt.

Nú kunnu vit so spyrja, hvør hevur givið dønum henda rætt?

Svarið upp á spurningin er stutt og greitt. Fær Tjóðveldisflokkurin makt, sum hann hevur átt, so verður føroyska tjóðveldið stovsett. Haraftur ímóti kunnu vit siga, at um samræðisflokkarnir verða sitandi við ræðið eftir komandi lögtingsval - so verður Føroyar knýttar nógv fastari at Danmarkini enn nakrantíð áður, um olja er í undirgrundini.

Sjálvandi vóna vit í Tjóðveldisflokkunum, at føroyingar verða meiri tjóðskaparsinnaðir, tá ið tað er prógvað, at olja í stórum nøgdum er í føroysku undirgrundini.

Fyrr var illa. Tað kann tí vera ein stórir spurningur, um vit skulu

geva loyvi til at úvinna olju í stórum nøgdum í føroysku undirgrundini, fyrr enn ognarrætturin er greiddur. Tað er eisini umráðandi, hvussu skjótt oljan verður tikin upp. Fyri føroyska samfelagið er tað besta, um hetta ikki gongur ov skjótt. Tað er í hvussu er ikki nøkur grund fyri at taka oljuna upp úr føroysku undirgrundini til at gjalda skuldina hjá danska statskassanum við.

Til tann fyrri spurningin, sum ljóðar: Hvønn politikk skulu vit reka í samband við eina møguliga oljuvinnu?

Tjóðveldisflokkurin meinar, at vit fyrst og fremst eiga at konsolidera okkara samfelag so væl sum gjørligt við at uppbyggja ein føroyskan búskap, sum er leysur av tí danska. Tað er treytin fyrriat komandi ættarlið eisini kunnu fáa ágóðan av oljuni.

Nakrir av málsetningunum kunnu vera:

1. Niðurgjalda almennu skuldina (landskassaskuldina) og yvirtaka kommunuskuldina. Hetta ger, at skattatrygging felir munandi, eins væl og MVG ið eisini kann lækka.
2. Danski statsstuðulin fellur burtur. Hetta klára vit sjálvi við tað, at vit koma at hava ráð til at gera okkara vinnulív kappingarført. (Hetta komi eg til aftur seinni).
3. Vit eiga at brúka neyðugan pening til gransking (vørumerking) og annað organiserandi arbeiði, ið kann verða við til at stuðla uppundir og

skapa karmar um ymiskar framtíðarrættarvinnur, ið eru vitanartungar (vinnur, ið krevja stóra vitan) og geva nógv avkast til samfelagið og nógv arbeiðspláss. Sjálvandi halda vit fram at menna verandi vinnur á kappingarførum stóði - fiskivinnuna og serliga alivinnuna. Men dentur eigur serliga at verða lagdur á alternativar vinnur.

4. Vit útgæva føroyskum ungdomi lestrarpláss á hægri lærustovnum í nógvum ymskum londum, so núverandi skaðiliga mynstur kann brótast, har føroyingar at kalla bert læra í Danmark og á tann hátt verða innigyrdir málsliga og mentunarlaga. Vit koma at hava ráð til at útbýggja Fróðskaparsetur Føroya sum frá-læru- og granskingarstovn, so vit kunnu hava studentaumbúti við ymskum lond.

5. Vit eiga í hvussu er ikki at økja um raksturinn av okkara samfelag. Tá eiga vit heldur at gera neyðugar lógur, sum gera Føroyar til eitt nútímans samfelag, sum er kappingarført á so nógvum økjum sum gjørligt, segði Heini O. Heinesen, lögtingsmaður á áhugaverda fundinum ímillum studentaskúlanæmingar og politikkarar.

Tógvar Uttan Mark - byrjar í morgin

Klokkan 17 í morgin letur framsýningin Tógvar Uttan Mark upp í Norðurlandahúsinum.

Hetta er ein norðurlandsk ferðaframsýning, sum eisini rúmar fleiri fyrilestrum.

Peter Turtshchaninoff, stjóri í Norðurlandahúsi-

num, setir framsýningina, og eftaná sigur Ása Hátún nøkur orð um tiltakið.

Ólavur Hátún stjórnar kóranginum, og síðan greiðir Brita Jacobsson úr Svøríki frá sínum myndum.

Klokkan 18.30 fríggjakvöldið heldur Gunilla Paetau Sjøberg úr Svøríki fyrilestur. Evnið er Tøvingarsíðvenjur í Mongolia og Turkalandi.

Sunnudagin verða trýggir fyrilestrar. Klokkan 14 eitur fyrilesturinn „Søgan um einglarnar“, íblástur og upplivingar í lívinum hjá einum tøvvara.

Klokkan 15.30 hevur Lene Nielsen úr Danmark fyrilesturinn „Tøving í Australia og New Zealand“.

Klokkan 17 greiðir Nicolina Jensen Besser frá føroyskari tøvingarsíðvenju.

SU er best

Stuðulin, sum danski staturin letur fólki, undir útbúgving veksir alsamt.

Í 1996 var 1,1 milliard krónur meira latið í stuði, so samlaða upphæddin kom upp á 7,3 mia.

Talið av lesandi er størri enn nakrantíð og fleiri og fleiri søkja og fáa stuðul frá SU.

Tá SU-stuðulin kom í 1970 var hann atlaður ung-fólki, sum foreldrini ikki høvdu ráð at gjalda útbúgvingina fyri. Í 1985 fingi 55% av øllum lesandi SU, meðan talið nú er komið upp á 84%.

Ein hálendsk kanning vísir, at danski útbúgvingarstuðulin er heimsins besti.

ek

Kennir tú LAVELLA húsaklædningin?

Tann besta loysnin at klæða húsini!

Eru rivur komnar í betongið, ið ger at húsini loka, er LAVELLA rætta loysnin. Tú neglir revlar inn á vegg, bjálvar ímillum revlarnar, og klæðir við LAVELLA plastikkbrettum uttaná.

Tú hevur eini tótt og heit hús við LAVELLA plastikkhúsaklædningi, og best av øllum: onki málaarbeiði longur!

LAVELLA eru bretti, ið eru lott at handfara. Tey kunnu boyggjast uttan at stækka. LAVELLA er bretti, 10 cm breið. Fáast hvít, longd: 3 m, 3,6 m, 4 m og 5,2 m, og grá, longd 5,2 m. Tilhoyr um vindeygu og hurðar av snøggasta profil.

Ring ella skriva eftir faldara og prísi!

firma Á SMÍÐ

v/ Jórún Petersen · Kaldbak · Tlf. 13819

